

Kalkällan i Tumba skog

Arbetsgruppen för "Rädda Tumba skog" har låtit analysera vattnet från den ständigt rinnande källan mellan "Blekängen" vid Tumba bruk* och förskolan vid Björkhagaskolan.

Följande parametrar har undersökts av Svensk Vattenanalys AB: pH, Järn, Mangan, Färg, Hårdhetsgrad, Elektrisk ledningsförmåga, Radon, Organiska oxiderbara föroreningar samt Totala antalet mikroorganismer med Coli och Koliforma bakterier.

Resultatet visar ett utomordentligt rent vatten, med värden långt under gränsvärdena. Vattnet är lätt kolsyrat med en hårdhet avsevärt lägre än det kommunala vattnet från Norsborgs vattenverk. Vidare är också ledningsförmågan lägre än kommunens vatten. Kommunalt vatten är svagt klorerat, vilket detta naturliga vatten ej är.

Arbetsgruppen kan rekommendera att använda källans vatten som måltidsdryck, gärna extra kolsyrat.

Ytterligare några mätningar som medlemmar ur arbetsgruppen utfört kontinuerligt under sommaren. Senaste resultatet från den 2015-09-19:

Temperatur 8,1 grader, vilket indikerar att vattnet är ett grundvatten.
Flöde: 10 liter per minut, vilket motsvarar 14 m³ per dygn.

***) Tumba Bruk**

"Sveriges Rikes Ständers Bank" (Riksbanken) beslutar år 1755 att bygga ett nytt pappersbruk för att tillverka sedelpapper.

Därför behöver man ett bättre papper att trycka dem på. Frågan är bara var pappersbruket ska ligga?

Vid Tumba å, i Botkyrka socken, i Södermanland finns en lämplig plats. Här ligger sedan tidigare en kvarn och det finns tillgång till strömmande vatten året om. Det man behöver transportera till och från pappersbruket kan forslas på båt via Tullingesjön ut i Mälaren och vidare till Stockholm. Tumba ligger också lagom långt borta från Stockholm och lite avsides, så att nyfikna inte hittar hit så lätt.

Tillverkningen av sedelpapper kan på så sätt hållas lite hemlig. Pappersbruket vid Tumba börjar byggas 1755. Ett absolut rent vatten både för papperstillverkningen och för dryck hämtas från en kalkälla vid den s.k. Blekängen. Kalkällan är skriftligen dokumenterad sedan år 1765. En historisk notering finns att vid celebert besök från huvudstaden till bruket dög ej Tumbas ordinarie vatten, utan kalkällans vatten hämtades specifikt till gästernas drycker och kaffekok.

År 1939 installeras en pappersmaskin på Tumba. I och med det minskar tillverkningen av handgjort sedelpapper, för att så småningom helt upphöra. Men konsten att tillverka papper för hand glöms inte bort.